Lieta Nr.A420458311
A04583-11/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2011.gada 22.augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

piedaloties pieteicējam – *I.D.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvēm *O.K.* un *N.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *I.D.* pieteikumā par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2010.gada 8.decembra lēmuma Nr.1/12-D/4891 atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Konstatējot, ka 2010.gada 1.jūnijā plkst.15.02 notiesātais *I.D.* (turpmāk – pieteicējs) piegāja pie 5.korpusa koridora 80.kameras un pagrieza to uz citu pusi, Daugavgrīvas cietuma priekšnieks atzina, ka pieteicējs ir pārkāpis Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestāžu iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) 44.2.apakšpunktu un ar 2010.gada 8.jūnija lēmumu par soda piemērošanu notiesātajam (turpmāk – sākotnējais lēmums) piemēroja pieteicējam disciplinārsodu – izteica rājienu.

Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – atbildētājs) priekšnieka 2010.gada 8.decembra lēmumu Nr.1/12-D/4891 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts, ka sods piemērots pamatoti un ir samērīgs izdarītajam pārkāpumam.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2011.gada 5.janvārī pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā minēti šādi argumenti.

[2.1] Pieteicējs nepagrieza videonovērošanas kameru, viņam nebija iemesla tā rīkoties. Tā kā videonovērošanas kamera netika sabojāta, nav konstatējama arī nesaudzīga attieksme pret ieslodzījuma vietas mantu. Koridorā atrodas divas kameras, līdz ar to ir iespējams identificēt to personu, kas pagrieza videonovērošanas kameru.

[2.2] Lēmumā nav ietverts tā pamatojums.

[3] 2011.gada 14.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt šādu apsvērumu dēļ.

[3.1] Pārkāpumu apliecina 2010.gada 4.jūnijā veiktā video arhīva pārbaude. Tajā konstatēts, ka vienīgi pieteicējs attiecīgajā laika posmā piegāja pie videonovērošanas kameras pirms tās pagriešanas.

[3.2] Brīvības atņemšanas iestādes administrācijai ir pienākums nodrošināt notiesāto pastāvīgu uzraudzību. Lai to kvalitatīvi veiktu, Daugavgrīvas cietumā izmanto videonovērošanas kameras. Tās ir cietuma īpašums un būtisks uzraudzības elements. Notiesātajiem kategoriski ir aizliegts aiztikt cietuma inventāru, it īpaši tehniskos līdzekļus, kas nodrošina notiesāto novērošanu.

[3.3] Pieteicējs nesaudzīgi izturējās pret cietuma īpašumu, kuru viņam nebija pieļaujams aiztikt. To pagrozot, tika traucēts cietumā noteiktais uzraudzības režīms, jo konkrētais novērošanas objekts nebija pārskatāms. Tas varēja rādīt draudus ieslodzīto un

amatpersonu drošībai. Pieteicēja rīcības rezultātā varēja tikt sabojāta cietuma īpašumā esošā videonovērošanas aparatūra. Tika traucēta videonovērošana un radās nepieciešamība atjaunot videonovērošanas režīmu.

Pieteicējs varēja un viņam vajadzēja paredzēt savas rīcības sekas, līdz ar to tā vērtējama kā apzināta, nesaudzīga izturēšanās pret cietuma īpašumu ar mērķi traucēt uzraudzības režīmu konkrētajā novērošanas objektā. Pieteicēja rīcība ir soda izciešanas režīma pārkāpums, par kura pieļaušanu pārkāpēju ir mērķtiecīgi sodīt, lai turpmāk nepieļautu šādas rīcības atkārtošanos.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi administratīvā procesa dalībnieku izvirzītos argumentus un pierādījumus lietā, pēc savas iekšējās pārliecības tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[6] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam pamatoti piemērots disciplinārsods par brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumu – saudzīgu neizturēšanos pret brīvības atņemšanas iestādes īpašumu.

[7] Saskaņā ar Noteikumu 44.2.apakšpunktu notiesātajiem ir pienākums saudzīgi izturēties pret brīvības atņemšanas iestādes īpašumu.

Kaut arī lietā pastāv strīds par to, vai videonovērošanas kamera vispār tika pagriezta pieteicēja rīcības rezultātā, tiesa secina, ka šim faktam nav būtiskas nozīmes lietas izlemšanā. Lai atzītu, ka persona nesaudzīgi izturējusies pret īpašumu, tiesas ieskatā jākonstatē, ka šīs personas rīcības rezultātā īpašumam vai īpašnieka interesēm ir nodarīts kaitējums, pretējā gadījumā nav pamata uzskatīt, ka izturēšanās bijusi nesaudzīga.

Ne sākotnējā lēmuma *(lietas 29.lapa)* pamatojumā, ne Lēmumā tiesa nerod apstiprinājumu šim faktam, līdz ar ko atzīst, ka pieteicējs nav pārkāpis Noteikumu 44.2.apakšpunktā paredzēto pienākumu šādu apsvērumu dēļ.

[7.1] Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, kas apstiprina videonovērošanas kamerai radītos bojājumus. Tieši pretēji, no apsardzes daļas priekšnieka izziņas *(lietas 27.lapa)* izriet, ka videonovērošanas kamera atrodas darba stāvoklī un redzamu bojājuma pēdu nav. Tātad īpašumam nekāds kaitējums nav ticis nodarīts.

[7.2] Tiesa noraida kā nepamatotu arī atbildētāja argumentu, ka videonovērošanas kameras pagriešanas rezultātā tika traucēts cietumā noteiktais uzraudzības režīms, tādējādi radot draudus ieslodzīto un amatpersonu drošībai. Tiesa negūst apstiprinājumu šāda apgalvojuma patiesumam, tā kā nekādi pierādījumi tam lietā nav iesniegti. Tiesa neuzskata, ka uzraudzības režīma traucējums vienmēr būtu saistāms ar apdraudējumu. Turklāt 2010.gada 1.jūnija ziņojums par notiesātā soda izciešanas režīma pārkāpumu *(lietas 25.lapa)* ir sastādīts pārkāpuma konstatācijas dienā, līdz ar to apdraudējuma risks ticis nekavējoties novērsts.

[8] Papildus tam, ka atbildētājs nav pareizi piemērojis materiālo tiesību normu, tiesa konstatē, ka administratīvais akts nesatur tādu būtisku sastāvdaļu kā pamatojumu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 67.panta otrās daļas 6.punktam administratīvajam aktam ir jāsatur pamatojums.

Administratīvā akta pamatojums ir (..) jēdziens, kas ietver iestādes atsauci uz konkrētu tiesību normu, tās analīzi un argumentus, no kuriem izriet, ka lietas faktiskie apstākļi atbilst piemērotajā tiesību normā regulētajam sastāvam *(skat. 2005.gada Augstākās tiesas tiesu prakses vispārinājums „Objektīvās izmeklēšanas princips – interpretācija un piemērošana" 8.lpp).* Tātad ar administratīvā akta pamatojumu plašākā

nozīmē tiek saprasta ne tikai lietderības apsvērumu, bet arī faktisko un tiesisko apstākļu norāde, to analīze.

Administratīvā akta pamatojuma princips nozīmē, ka personai ir tiesības zināt, kāds ir tai izdotā nelabvēlīgā administratīvā akta pamatojums. Administratīvā akta pamatojums ļauj personai saprast, ka iestāde nav rīkojusies patvaļīgi un ka administratīvais akts ir pareizs, kā arī secināt, vai to var apstrīdēt un pārsūdzēt. Pienākums administratīvajā aktā sniegt šādu pamatojumu pienācīgā kārtā, proti, lai tas personai arī bez speciālām zināšanām būtu saprotams, ir iestādei. Pamatojums kalpo arī pārvaldes paškontrolei un kontrolei, ko veic tiesa *(skat. Briede J. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas: Administratīvā procesa likuma 67.pants.// Administratīvais process: Likums, prakse, komentāri. Rakstu krājums. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2005, 167.-168.lpp.)*.

Vērtējot administratīvā akta pamatojuma trūkuma ietekmi uz administratīvā akta spēkā esamību, pamatojuma trūkums var tikt uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-337 [8] punktu)*, gan par tādu pārkāpumu, kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskās sekas kā administratīvā akta atcelšana. Par galvenajiem kritērijiem izmantojami divi apstākļi: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, pārbaudot attiecīgā administratīvā akta tiesiskumu, balstoties uz tā pamatojumu, var secināt, ka pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 14.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-432 [10] punktu)*.

Izskatāmajā gadījumā no sākotnējā lēmuma ne pieteicējam, ne tiesai netop skaidrs, kādā veidā, pagriežot videonovērošanas kameru uz citu pusi, pieteicējs nav ievērojis notiesātā pienākumu saudzīgi izturēties pret brīvības atņemšanas iestādes īpašumu. Arī Lēmumā tiesa nekonstatē pieteicēja izdarītā pārkāpuma analīzi.

Ievērojot tiesas [7] secinājumu, ka pieteicēja rīcībā nav saskatāms Noteikumu 44.2.apakšpunkta pārkāpums, tiesa atzīst, ka administratīvā akta pamatojuma trūkums ir novedis pie nepareiza lietas iznākuma.

Turklāt tiesa norāda, ka atbilstoši APL 250.panta otrajai daļai tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Tas nozīmē, ka atbildētāja [3] minētie argumenti, kas pamato Lēmumā ietvertos secinājumus, nav tiesai saistoši.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka atbildētājs ir pieļāvis būtisku procesuālu pārkāpumu, kas liedza ne tikai pieteicējam saprast piemērotā disciplinārsoda būtību, bet liedz arī tiesai vērtēt, vai ziņojumā norādītie apstākļi ir par pamatu disciplinārai sodīšanai.

[9] Ņemot vērā [7] un [8] norādīto, tiesa secina, ka Lēmums ir prettiesisks administratīvais akts.

[10] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo un otro daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs valsts nodevu Ls 10 apmērā par darbību veikšanu Administratīvajā rajona tiesā ir samaksājis 2011.gada 22.februārī *(lietas 18.lapa)*. Tā kā tiesa atzina, ka pieteikums ir apmierināms, tad no atbildētāja par labu pieteicējam ir piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva.

Ievērojot to, ka pieteicējs no valsts nodevas samaksas bija daļēji atbrīvots, atlikusī valsts nodevas daļa Ls 10 apmērā piespriežama no atbildētāja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo un otro daļu, 246. – 251.pantu, 253.panta ceturto daļu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt *I.D.* pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2010.gada 8.decembra lēmumu Nr.1/12-D/4891.

Piedzīt no Latvijas Republikas par labu *I.D.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit lati) apmērā.

Uzlikt par pienākumu Ieslodzījuma vietu pārvaldei līdz 2011.gada 22.septembrim samaksāt valsts nodevu Ls 10 (desmit lati) par *I.D.* pieteikuma izskatīšanu tiesā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

Tiesnese L.Apšeniece